

Előzetes a tavaszi számhoz

A lap indítása óta foglalkoztatja a kérdés a szerkesztőséget: lehet-e tematikus számokat szerkeszteni? A tematikus szám, bár sok előnnyel jár, előnyei mellett azt is jelenti, hogy egy-egy évben nem foglalkozhatunk négy témánál többel, tehát megtörténhet, hogy valamely témát, az arról szóló írásokat évekig fiókban kell őriznünk. Választottunk tehát egy felemás megoldást, maradjon a *kecske* és a *káposzta* is, és ötödik évfolyamunk tavaszán részben tematikus számot kínálunk olvasóinknak: a lapban nagyobb teret biztosítottunk oktatásunk egyik mostohagyermekének, a *művészeti nevelésnek*.

Új rovatot is ajánlunk *Anyanyelv* címen, melyben nem az anyanyelv oktatásának módszereit, problematikáját, hanem általában a tanítás nyelvének kérdéseit szeretnénk bemutatni minden pedagógus, tanító és tanár számára egyaránt. Hisz ahogyan Kósa András tanár úr a mesebeli tündérhez intézett kérésében megfogalmazta: „az iskola tudatosítsa minden diákban, hogy anyanyelvünk az egyik legértékesebb nemzeti kincsünk, és egyben legfontosabb munkaeszközünk is; óvása, gondozása és kulturált fejlesztése mindannyiunk elemi és természeti kötelessége.” (Az *Elszegődjék-e az oktatás a globalizmus szolgálatáért*? c. könyvet, melyből idéztünk, a következő, nyári számunkban mutatjuk be.)

„A művészet valójában nem létezik, csak művészek vannak” – írja a neves angol művészettörténész, Ernst Gombrich a *Művészet története* c. nagy sikerű könyve indításakor. *Művészeti nevelés* nincs, mondhattuk volna a múlt század hetvenes–nyolcvanas éveiben, amikor a túlméretezett reáliák és technikai tantárgyak szinte teljesen kiszorították a közoktatásból az ének-zenei és képzőművészeti oktatást. Szerencsére mindez nem igaz, művészeti nevelésünk nemcsak van, hanem volt is, köszönhetően azoknak a tanítóknak, tanároknak, akik tantervi előírások ellenére is lehetőséget teremtettek tanítványaik számára és a maguk örömeire, az együtt zenélésre és táncolásra, vagy az alkotás örömeinek megízlelésére. Erről olvashatunk Fejér Kálmán, Muhi Sándor és Tolna Éva írásában, és ahogy olvassuk a „kutya világbeli” emlékeket, önkéntelenül fölvetődik a kérdés: van-e ennyi energia a ma iskolájában, maradt-e a korabeli lelkesedésből? És magukénak érzik-e a tanítóképzős hallgatók Muhi tanár úr alapelveit?

A művészeti nevelés nonformális, iskolai kereteket, hivatalos formákat nélkülöző formái mellett – melyek kisebbségi helyzetben különös fontossággal bírnak – több írás foglalkozik az erdélyi művészeti nevelés történetével. Guttmann Mihály tanár úr a középfokú, Benkő András a felsőfokú zeneoktatásról ír, Kötő József pedig színészképzésünk történetét foglalja össze

röviden. Murádin Jenő 1919-től kíséri végig az erdélyi művészképzés legfontosabb történéseit, amikor „még álltak a frontok, a román hadsereg budapesti bevonulásra készült, amikor az első *összerdélyi kiállítást* Kolozsváron megszervezték”. Arra is választ kapunk, miért éppen „a *művészetek terén* születtek méltatható eredmények”, miután „az anyaország védelmező közelsége hirtelen megszűnt”.

A művészeti nevelés, az esztétikai értékek észlelésére, befogadására, megértésére, elsajátítására és alkalmazására irányuló erőfeszítések eredménytelenek maradhatnak, ha nem társulnak a művészettörténeti neveléssel. Erről olvashatunk a gyulafehérvári Gr. Majláth Gusztáv Károly Római-Katolikus Teológiai Líceum tanárainak írásaiban: „A valóság megismerésének egy lehetséges formája a tudományos és a mindennapi megismerés mellett az esztétikai megismerés. Az esztétikai megismerés alapja az esztétikai élmény” – írja Korom Imre hittantanár –, és ebből a célból tanterv is készült, melyet az intézmény igazgatója a következőképpen mutat be: „Elsőrendű feladata tevékenyen és hatékonyan hozzájárulni a tanulók saját esztétikai értékrendszerének kialakításához, elősegítvén ennek az értékrendnek az alapvető vallási ismeretekbe történő harmonikus beépülését.”

Örökség rovatunkban is olvashatunk az esztétikai nevelésről Novák Károly István tanár úr írásában, aki a dualizmus korabeli székelyudvarhelyi közoktatás bemutatásakor az 1893-ban létrejött Állami Kő- és Agyagipari Szakiskola tanárainak igyekezetét a következőképpen méltatja: „a szakismeretek mellett olyan nevelést próbáltak nyújtani, amelynek köszönhetően a tanulók nemcsak jól képzett, hanem művelt, az újra és a szépre fogékony mesteremberekké válhattak.”

Portré rovatunkban Szabó Zoltán professzort köszönti 80. születésnapja alkalmából Málnási Ferenc, ám ide illene a *Könyvespolc* rovatban közölt *Iskoláról iskolára* című írás is, mely egy magyar szakos tanárnő „vándorútjáról”, valamint szívvel lélekkel végzett munkájának egyik tanítványa általi különös elismeréséről szól: *Miért szunál a klopocél?*

Tavaszi számunkat a közelgő Bolyai Nyári Akadémia programjával zárjuk, és reméljük, az Akadémia első napjaiban sikerül olvasóink és a programokon részt vevő hallgatók kezébe adni nyári számunkat is, melyben folytatjuk a művészeti neveléssel kapcsolatos írások közlését. Olvassanak és bíráljanak, küldjék el mielőbb írásaikat és javaslataikat, hogy lapunkban méltó módon mutathassuk be anyanyelvű oktatásunk múltját és jelenét.

Székely Győző